

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-és szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 268. szám.

Péntek, november 23.

Ipar és földmívelés.

— november 23.

Mióta a kormány erőteljes, számokra és nem frázisokra alapított iparpolitikát követ, jelentékeny összeget véve fel a magyar ipar pártolására, azóta megindult a nagy vita, vajjon az ipar, vagy a mezőgazdaság szorul-e az állam támogatására. Azok a differenciák, amelyek eddig csak az újságok hasábjain mutatkoztak, tegnap az alkotmánypárt értekezletén domborodtak ki különösen, ahol két képviselő is foglalkozott behatóbban a mezőgazdaság kérdéseivel.

Szilassy Zoltán a mezőgazdasági munkaadók nehéz helyzetét hozta szóba. Rámutatott arra, hogy a közkormányzati politika ma minden érdeklődésével és egész tevékenységével a munkáskérdés felé fordul. Százmillió befektetésekkel az ipar fejlesztésére hozunk óriás áldozatokat, amelyekből egyrészt a nagyipari vállalkozók, a másik ponton pedig az ipari munkások fognak hasznot látni. Ez helyes, de akkor ne feledkezzünk meg agrártársadalmunk gerincéről, a birtokos-osztályról sem, amelyet a munkásmozgalmak ma-holnap túrhellenül kritikus helyzetbe fognak sodorni. A mezőgazdasági érdekképviselet megszervezése, a szövetezés előmozdítása, az utak kiépítése, megfelelő tarifapolitika mind olyan dolgok, amelyeknek megvalósítása által a kormány nagy szolgálatokat tehet a magyar mezőgazdaságnak.

A másik felszólaló dr. Bernát István, a drágaság kérdésével foglalkozott. A magyar társadalom tehetetlenül nézi a nap-nap után körülötte fokozódó drágaságot s rövidlátásában, pusztán az érdekcsoportok által sugalmazott sajtó által vezéreltetven, ma erre, holnap arra a jelszóra esküszik. Pedig itt nem jelszavak, hanem csupán intézkedések, szervezeti reformok segíthetnek.

A felszólalóknak két miniszter is válaszolt s mindketten tanujelét adták annak, hogy ennek a nehéz problémának egész anyagát felölelték.

Wekerle miniszterelnök a drágaságról tett igen fontos kijelentéseket. A drágaság, így szól, olyan kérdés, amelylyel most már komolyan kell foglalkozni. A segítség felé az első és legfontosabb lépés az élelmiszerek termelésének fokozása. Második lépés a piaci viszonyok rendezése, harmadik pedig a gazdasági élet organizmusának olyan átszervezése és egyszerűsítése, hogy az élelmiszerek a lehető legrövidebb uton juthassanak a termelőktől a fogyasztókhoz.

A megoldás főbb irányait a következőkben vázolta a miniszterelnök: Először az élelmi cikkek termelésének fokozása. Erre azért kell gondolni, mert az élelmi cikkek annyira megrágtáltak, hogy azok fokozottabb termelése okvetlenül szükséges. Másodszor gondoskodni kell a piaci viszonyok rendezéséről, harmadszor arról a közvetetlenségről, hogy a termelőtől a fogyasztóhoz egyenesen jusson a cikk és ne lehessenek ok nélküli nyereségek. Arra is kell törekedni, hogy a szállítás és raktározás is hozzájáruljon a mindennapi élet olcsóságához. Ezek azok a szempontok, amelyekkel a kormány a mindennapi élet olcsóságát elősegíteni reméli. Oly sok irányban és oly gyors tempóban kellett eddig dolgozni a kormánynak, hogy e kér-

désekkel alaposabban még nem foglalkozhattak. A kérdés azonban már annyira sürgős, hogy megoldása tovább halasztást nem szenvedhet. A Bernát István által jelzett irányban a kormány maga akar kezddőleg föllépni. Reméli, hogy a készülöben levő munkálatok már legközelebb szaktanácskozmány elé kerülhetnek. A Szilassy Zoltán által föhozottakra azt jegyzi meg, hogy az iparfejlesztéssel egyenlő mértékben kell fejleszteni mezőgazdaságunkat. A hitel kérdésére vonatkozólag megjegyzi, hogy azzal a földmívelésügyi miniszter már foglalkozik, szintugy az érdekképviselet és értékesítés kérdésével is. A közutak kérdésére nézve megjegyzi, hogy a kereskedelmi miniszter már kijelentette, hogy szakít a költséges nagy utak kiépítésével s a kormány a gazdaság hasznának előmozdítására szolgáló uthalózatokat fog építeni. E célból már jelentékenyen emelték is a közuti dotációt. Végül biztosította az értekezlet tagjait arról, hogy a mezőgazdaság érdekeinek egyenértékű fejlesztése a kormány főfeladata lesz.

De behatóan foglalkozott a kérdéssel Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter is, ki arra a helyes álláspontra helyezkedett, hogy az iparfejlesztés nagymérvű pártolása nem áll ellentétben a mezőgazdaság fejlesztésével, hanem annak legerősebb előidézője. Kijelentette azt is, hogy a kormány főfeladata, hogy az első szükségleti cikkek minél olcsóbban jussanak a tömegek használatára. Ezt előidézi azzal, ha a mezőgazdasági termelés költségeit csökkentik, másrészt, ha a vitelbereket kisebitik. Erre irányul a kereskedelmi tárca főpolitikája, tudniillik a vízi utak fejlesztése és azok kihasználására.

Nagyfontosságú nyilatkozatok ezek, melyek az egész ország érdeklődésére tarthatnak számot. Mindenek hálijára érdemes az a kormány, amely ezekben a súlyos időkben ezeket a szinte kiegyenlíthetetleneknek látszó ellentéteket el tudja simítani.

A nagybecskereki virilisták.

— november 23.

A városi képviselőtestület által kiküldött bizottság elkészült a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállításával s azt a hétfői közgyűlés elé terjeszti. A névjegyzék szerint Nagybecskerek városának virilistái a következők:

M. kir. kincstár gazdasági ága földbirt. 20403 kor.
Ózv. Popovits Sándorné Julia földbirtokos 4300.
Dungyerszki Lázár földbirtokos 3723.
Kurländer Imre kereskedő 3676.
T. H. E. Vasutak 3276
Lucsics Miklós magánzó 3258.
Gör. kel. hitközség 2708.
Torontálvármegye nyugdíj alapja 2648
Hutter János földbirtó 2528.
Daun Gyula cég vaskereskedés 2432.
Bottka Lajos magánzó 2294.
Dr. Kiss János ügyvéd 2283.*
Kovács Sándor kereskedő 2080.*
Dr. Brájer Lajos lapszerkesztő 2040.*
Torontál. tak.- és hitelbank pénztintézet 1962.
Szabó Kálmán állatorvos 1908.*
Gradulicai negyedeköztség 1868
Stoits Péter ny. cs. és kir. tábornok 1848.
Haidegger Ödön magánzó 1790.*
Hiller László gyáros 1750.
Hiller Arnold gyáros 1750.
Ózv. Bauer Pálné más-áros 1684.
Oppovai negyedeköztség 1678.

*-gal megjelölt számok a fizetett adó kétszeresét jelentik.

Muncsits Kuzmáné alap. szerb nemz. alap 1646
Poroszkay Béla m. főügyész 1646.*
Nagybecskereki takarékpénztár pénztintézet 1629.
Hertelendy Ferenc m. aljegyző 1549.
Dr. Pollák Győző ügyvéd 1486.*
Militjev Pál g. k. szerb lelkész 1477.*
Dr. Várady Imre orsz. képvis., ügyvéd 1474.*
Steinitzer Géza bankigazgató 1460.
Weisz Izidor kereskedő 1446.*
Franz J. L. bankigazgató 1405.
Dr. Demkó Pálné magánzó 1348.
Zsembery Pál magánzó 1344.
Bauer Henrik gazdasz 1332.*
Hollaender Lászlóné magánzó 1303.
Dr. Vég Lajos ügyvéd 1274.*
Dr. Sándor Mihály ügyvéd 1254.*
Napholtz Agoston cég fakeskedés 1170.
Mihajlovits Milán kereskedő 1169.
Dr. Stern Lázár ügyvéd 1150.*
Hadfy Döme kir. közjegyző 1142.*
Kéler Ákos m. alügyész 1125.*
Papp Simai Anna földbirtokos 1107.
Annau János földbirtokos 1084.
Temmer testvérek cég kereskedő 1054.
Steyer István földtulajdonos 1047.
Hajduschka Jenő kereskedő 1021.
Gyukits Józsa földtulajdonos 1008.
Dr. Grandjean József ügyvéd 997.*
Deutsch Zsigmond kereskedő 983.
Némot negyedeköztség 979.
Eibenschütz Gerő földtulajdonos 971.
Szevits Mita (dr. Petrovics Szvetozár gondnok) magánzó 961
Dimitrievits Gyurka földtulajdonos 926.
Nagybecskereki takarékpénztár és előjegyzet r. t. pénztintézet 926.
Dr. Nagy Dezső ügyvéd 925.*
Dr. Dukesz Mihály Józsefné rőföskereskedő 920.
Ózv. Kollarich Mihályné magánzó 909.
Dr. Piechl Szilárd m. főorvos 905.*
Temmer Salamon földbirtó 892.
Klein Bernát kereskedő 883
Dr. Pánits Mladen ügyvéd 892.*
Nikiforovits Szima gör. kel. szerb lelkész 878.
Prandell Rezső fűszerkereskedő 877.
Straity György gör. kel. esperes 871.*
Ózv. Linyacski Mária magánzó 859.
Ózv. Löwy Ignác magánzó 852.
Deutsch Jakab és társai cég kereskedő 846.
Menczer Lipót magánzó 820.*
Ózv. Guttmann Jakabné és fiai cég keresk. 833.
Dr. Gyorgyevits Milos ügyvéd 774.*
Stefanovits Sándor földbirtó 761.
Konkoly Samu földbirtó 756.
Billitz János földbirtó 740.
Sztakits Zsárkó gör. kel. lelkész 738.*
Bencze Antal és fia cég butorkereskedő 737.
Bakalov Mita földtulajdonos 730.
Hirtenstein Márk főügynök 729.
Schmidt Jakab földtulajdonos 725.
Szalay József ev. ref. lelkész 722.*
Mateits Milán magánzó 721.
Mateits Gyula magánzó 720.
Dr. Mangold Samu ügyvéd 719.*
Ózv. Fuka Száváné magánzó 719.
Röhrich Péter földtulajdonos 718.
Annau József földtulajdonos 718.
Dr. Billitz Béla ügyvéd 717.*
Szávits Iván cs. és kir. járáskapitány 706.
Gyárfás Ödön földbirtó 695.
Szávits Jánosné Etel magánzó 701.
Liptay István magánzó 694.
Stojkovits György adóhiv. ellenőr 693.
Magyarov Szvetozár földtulajdonos 692.
Ujvári Adolf fakeskedő 684.
Stagelschmidt János gyáros 682.
Stagelschmidt József magánzó 682.
Freund Samu és fia cég rőföskereskedő 681.
Schmidt Péter földtulajdonos 674.

Póttagok:

Grünbaum Vilmos cég kereskedő 671.
Oldal Antal bankigazgató 661.
Dr. Haidegger Lajos kórházi igazgató 659.*
Kovács József kávé 658.
Fein Fülöp vendéglős 657.
Weiterschan Mihály földtulajdonos 655.
Bohn Péter földtulajdonos 655.
Weiterschan Fülöp Jakab földtulajdonos 647.
Galler Péter fűszerkereskedő 640.
kk. Puts Miklós (Puts Frigyes gyám) magánzó 636.
Dr. Mihálovich Ödön árvaszéki elnök 630.*
Dr. Eibenschütz Miksa ügyvéd 622.*
Weiterschan Jakab fűszerkereskedő 622.

Tunner Alajos kőfaragó 614.
Raskovitz Mladen magánzó 613.
Mateits Olga magánzó 606.
Standhaft Kálmán korcsmáros 606
Kreselics Márk fakereskedő 603.
Kertész Márk kereskedő 601.
Özv. Engel Amália fakereskedő 600.
Dr. Kardos Samu ügyvéd 600.*
Szűts István korcsmáros 599.
Nagybecskerek ág. ev. egyház 599.
Grün Simon és fia cég pénzváltóüzlet 587.
Steyer Fülöp betegsegélyzőp. titkár 586.
Herzog Gyula tojáskereskedő 584.
Dr. Annau Ernő ügyvéd 561.
Kir. kincstár igazságügyi miniszterium 560.
Eckstein F. és fia cég bók kereskedés 557.
Wehner József mészáros 555 korona.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az utak részére nyitva van; hölgyszekrények részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig az utak részére is. Vidéki hölgyszekrények részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapon délután 2 órától este 10 óráig.

November 25. Allatorvosok gyűlése.
November 26. Városi közgyűlés.
December 10. Közigazgatási bizottsági ülés.

— **Athlezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Moskovics David kir. segédmérnököt, saját kérelmére, Nagybecskerekre a sepsiszentgyörgyi államépítészeti hivatalhoz helyezte át.

— **D. M. K. E. közgyűlése.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület tudvalevőleg Bács-Bodrogvármegye és Zombor sz. kir. város törvényhatóságának meghívására ez évi rendes közgyűlést Zomborban tartja meg. A két napos kulturális sorrendje ez: December hó 7-én délután a D. M. K. E. elnökségének, továbbá Arad-, Bács-Bodrog-, Békés-, Csanád-, Csongrád-, Krassó-Szörény-, Temes- és Torontálvármegyék területéről érkező egyesületi tagok fogadtatása a vasutnál és azoknak részben szőlőkben, részben pedig magánházakról való elszállásolása. Délután 3 órakor a D. M. K. E. igazgatóságának gyűlése a vármegye székhelyén a kistermében. Este 7 órakor diszeldadás a színházban. Este 9 órakor ismerkedési estély a Színház-szállóban. (Étkezés étlap szerint) December hó 8-án: reggel Zombor szab. kir. város kulturális intézményeinek megtekintése. Délután fél 10 órakor Schweidel 48 as tábornok szobrának megkoszorúzása. Délután fél 11 órakor a D. M. K. E. évi rendes közgyűlése Bács-Bodrogvármegye székhelyén a disztermében. Délután 5 órakor lakoma a Vadász-szállóban. Délután 5 órakor a napközi otthon tea-estélye. A közgyűlés napirendje: Elnöki megnyitóbeszéd. Ünnepi beszéd. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére négy egyesületi tag kiküldése. Elnöki jelentés az egyesület 1906 évi munkásságáról. Az egyesületi államsegély finanszírozása. Az egyesület 1907. évi költségeinek megállapítása. A megválasztott bizottsági osztályelnöki helyeknek választás utján való betöltése. Indítványok, melyek az alapszabály 80. §-a értelmében az elnökséghez a közgyűlést megelőzőleg 14 nappal előbb beadattak. A zombori fiók megalakulása. Záró beszéd. A D. M. K. E. elnöksége ez uton is meghívja az egyesület örökös, alapító, rendes és pártoló tagjait a közgyűlésre. Jelentkezési határidő december hó 1-ig. A közgyűlésre jelentkezők részére az egyesület főtitkári hivatala megküldi a féláru vasúti jegyeket is.

— **Halálozás.** Verseceiről írják: A magyar bírói karnak egyik köztisztviselőjében, közszerepben állott derék veterán tagja dőlt ki tegnapi Verseceen az elők sorából: Pászti Vilmos nyug. kuriai bíró, törvényszéki elnök, Temesvármegyei törv. bizottságának tagja, volt orsz. képviselő, aki bírói minőségében kizárólag a Délvidéken, Verseceen, Fehértemplom és Pancsován működött s aki tegnapi 68 éves korában Verseceen meghalt. Halála az egész Délvidéken osztatlan részvételt keltett. Temetése ma volt Verseceen.

— **A gőzfürdő kérdése.** A gőzfürdő ügye valóságos tengeri kigyója már a városnak. Nyulik, egyre nyulik s ha elvágják, újra kinő. Most például ismét megjelent a fürdő ügye. Kovács fürdőtulajdonos ugyanis szeretné a fürdőt magasabb nivóra emelni, úgy hogy az minden tekintetben megfelelhessen Nagybecskerek város igényeinek, a mai kor követelményeinek. A fürdőtulajdonos azonban nem mer belevágni a fürdő modern átalakításába, mert a telek a városé, a szerződése csak rövid időre szól s a lejáratkor esetleg nem hosszabbítják meg szerződését s így ő hiába költenék. Ezért már többször bizto-

sítani akarta magát a várossal szemben, de nem sikerült a törekvése. Most azonban ismét megkísérelti az ügyet megoldani s kérvényt intézett a városhoz, hogy engedje át a fürdő-teleket neki tulajdonul s ezért ő átengedi a városnak a jelenleg az ő tulajdonát képező volt Limmer-fele teleknek Bégára eső részét. A tanács a fürdőtulajdonos kérelmét azonban nem találja a városra nézve előnyösnek s ismét azt javasolja, hogy Kovács kérésével utasítsák el. Az állandó választmány tegnap foglalkozott a kérdéssel s szokatlanul heves vita után valamennyi szavazattal egy ellenében a tanács javaslatához csatlakozott. A közgyűlés talán megtalálja a módját annak, hogyan lehet megóvni a város érdekét, de egyúttal előmozdítani egy olyan közegészségügyi intézménynek a fejlesztését, melyre más városok ezeket költenek.

— **Jegyzők gyűlése.** A krassószörénymegyei közszéki és körjegyzők egyesülete a múlt héten rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Buha Sándor elnökelt. A krassószörénymegyei tanítók egyesülete a jegyzői egyesülettel együtt akarna takarékpénztárt alapítani, amelylyel szemben a közgyűlés elhatározta, hogy a közszéki és körjegyzők önállóan alapítsanak ilyen takarékpénztárt 100.000 korona tőkével, amely célra 2000 részvényt 50 koronával bocsátanak ki. Ha ezt az összeget a jegyzők nem jegyeznék, akkor a tanítóegyesülettel karöltve létesítik a takarékpénztárt. — A magyarországi jegyzőegyesület átiratát egy jegyzői politikai napilag alapítása iránt helyeslőleg tudomásul vették. Végül elhatározták, hogy mérsékelte vasutjegyek váltását kérelmezendő, Burdia Szilárd országgyűlési képviselőből és hét jegyzőből álló küldöttséget menesztettek Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszterhez.

— **A szerb egyházi radikális-párt értekezlete.** Az érdeklődők óriási részvétele mellett tartotta meg tegnap a megyebeli szerb egyházi radikális párt értekezletét a helybeli szerb hitközségi palota tanácskozó termében Zavisits János elnöklete alatt, amely a karlócai kongresszus jelöltjeinek megállapításával foglalkozott. Az értekezleten számos vidéki választó is résztvett, köztük a radikális párt újdíeki központjának kiküldöttjei: Popovics Bocsárd verscei esperes, dr. Musiczky Döme országgyűlési képviselő, dr. Illic Branko és Kliczin Döme. Az első felszólaló Koszovácz Mása, a módosi kerület volt kongresszusi képviselője volt, aki hosszabb beszédben vázolta az elmúlt kongresszus működését. Utána dr. Illic Branko és dr. Musiczky Döme a jelenlegi egyházi állapotokat esetelték s kitarásra buzdították a pártot. Ezután megajították a jelölést. Nagybecskerek városára két név került különösen forgalomba dr. Pánics Mladen hitközségi elnök és Gligorievity Joca. A jelölés alkalmával Gligorievity kijelentette, hogy az ő jelöltsége más párti kísérletekkel szemben biztosított képez a radikális zászló győzelmére. Az értekezlet ezután egyhangulag Gligorievity Jocát mondta ki hivatalos jelöltnek, habár Pánics dr. egyházi működését is teljes mértékben méltányolja. A nagybecskereki és módosi közös egyházi kerületre Milin Pál basahidi lelkész, a módosi világi kerületre Koszovácz Mátát, a mokri kerületre Tyosizty Milánt és a nagyszentmiklósi kerületre Ajváz Szvetozart jelölte a radikális párt.

— **A rendőrség létszáma.** Egyik legutóbbi városi közgyűlésen az az indítvány merült föl, hogy miután a városban most csendőrség is teljesít szolgálatot, a rendőrség létszáma csökkentessék. A közgyűlés bizottságot küldött ki az ügyben, amely most terjesztette be véleményét, amely szerint javasolja, hogy három rendőrt bocsátassanak el, miután azok most fölöslegesek. A rendőrkapitány ugyan hangoztatta, hogy fokozódó igényekkel szemben nem szabad az amúgy is csekély rendőri létszámot csökkenteni, még a csendőrség mellett sem, azonban az állandó választmány a kiküldött bizottság álláspontján van s tegnapi ülésében a bizottság indítványát javasolja elfogadásra a közgyűlésnek.

— **Új villamgép.** A városi villamgép mostani gépei annyira túl vannak terhelve, hogy nem képesek az egyre növekvő áramszükségletet kellőképpen szolgáltatni. Azonkívül az előfizetők száma a jövőben előreláthatólag ismét szaporodik s így még inkább szükség van a gépek szaporítására. A villamgép-bizottság azt javasolja tehát, hogy az egyik kisebb gépet egy nagyobb gépre cseréljék be, amiáltal tökéletesebb funkció biztosítható. Az állandó választmány tegnapi ülésén azt javasolja, hogy kérjen a város a kereskedelmi minisztertől szakértőt, aki a villamgépet minden tekintetben megvizsgálja s

azután adjon véleményt. Addig is azonban bocsátózzék a város tárgyalásokba a nagyobb gépgyárakkal, hogy milyen föltételek mellett cserélnek be a kis gépet egy nagyobbba.

— **Országos vásár Nagybecskereken.** A tegnap megindult őszi országos vásár képe a mai nappal sem változott lényegesen. Tegnap felhajtottak 1860 szarvasmarhát, 830 birkát és 950 darab sertést. Az I. rendű ökrök párja 800—900 korona, a II. rendűeké 600—700 korona. A nyugati fajta tehének darabja 350—450, a magyar fajtaé 200—280 korona, egy éves borjú párja 200—250 korona, birkák párja 50—50 korona volt. Feladott koca sertések párja 200—240 korona, süldők párja 120—180, malacoké 30—60 korona körül ingadozott.

A mai napon már csak nagyon kevés szarvasmarhát hajtottak fel. Lőfelhajtás sem igen volt; mindössze 670 ló került a vásárra. A forgalom pedig a mai napon olyan csekély, hogy a lóárak nem is tudtak kialakulni. A hizott sertések kiló árban ma 92—96 fillérig emelkedett. Általában lanya érdeklődés, hihetetlenül magas árak és részvétlenség jellemzik az idei utolsó országos vásárt.

— **A szerencse öl.** Vingáról írják: Titzer Lajos széles körben ismert, tekintélyes vingai kereskedő tegnapi 53 éves korában elhunyt. Titzer éveken át szenvedélyesen játszott az osztálysorsjátékon. Sorsjegyekbe egy egész kis vagyont fektetett bele és valóságos meggőzödésé vált, hogy meg kell nyernie a 600.000 koronás főnyereményt. De hosszú ideig üldözte a bal szerencse. Nem sikerült neki még a legkisebb nyereményt sem megütnie. A remény azonban tovább élt benne. Noha hozzátartozói nem igen bíztak a főnyereményben. Titzer Lajos nem hagyta abba a játékokat és minden házason tekintélyes számu sorsjeggyel vett részt. Két évvel ezelőtt azonban végkép elkedvetlenedett és ekkor már csak egy darab nyolcad osztálysorsjátékot vett. A sors különös játék folytán éppen ezzel a sorsjeggyel ötvenézer koronát nyert. A nyeremény hírére Titzer beteg lett az izgalomtól. Átkozta magát, hogy nem egész sorsjegyet vett, amelylyel 400.000 koronát nyerhetett volna. Az izgalom valósággal betegé tették a különben életerős kereskedőt. Folyton afőlött törpangott, hogy mért nem nyert nagyobb összeget? Idegessége napról-napra nőtt és az utóbbi hónapban annyira erőt vett rajta, hogy végkép ágyba döntötte. Tegnapi 53 éves korában meghalt. Témese nagy részvét mellett fejt le. Az egész község és a környék is ismerte az elhunyt kereskedőt, akit kiterjedt család gyászol.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— **A képviselőház ülése.** —
Budapest, november 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délután 10 órakor ülést tartott Justh Gyula elnöklésével, amelyen megkezdte a költségvetés részletes tárgyalását.

Miután Justh Gyula elnök megnyitja az ülést s a múlt ülés jegyzőkönyvét hitelesítik, Hoitsy Pál előadásában megkezdik a kisebb tárcák tárgyalását.

Az első felszólaló Vázsonyi Vilmos az udvartartás tételénél, azonban a Ház engedelmével nem az udvartartásról beszélt, hanem Polit Mihály tegnapi beszédével foglalkozott, amelyet egyes lapok úgy kommentáltak, mintha a nemzetiségek és a demokraták között valami összeköttetés volna, illetőleg ilyesmi készülne. Vázsonyi tiltakozik ilyen föltevés ellen, mert a nemzetiségek bármint hirdessék is a népjogukat, nem demokraták. A nemzetiségi képviselők az egyes nemzetiségeknek akarnak külön jogokat szerezni, a demokraták pedig mindenkinek egyforma jogáért küzdenek. Ismételtelen kijelenti, hogy nem azonosítja magát a nemzetiségek törekvésével.

Ugron Gábor fölpanaszolja, hogy egyáltalán nincs udvartartásunk s hogy a magyar királyt idegen személyiségek veszik ma is körül. Kifogásolja, hogy a közös külügyminiszter a császári és királyi ház minisztereképpen szerepel, holott a magyar alkotmány és közjog ilyet nem ismer. Összehasonlítja a magyar király udvarát a többi uralkodók udvaraival s rámutat a különbségekre és visszasságokra, amely így föltűnik. Nem tesz külön indítványt, de ajánlja figyelmébe a kormánynak mindazt, amit elmondott. A tételt egyébként elfogadja.

Hod zsa Milán Vázsonyival polemizál s visszautasítja azt az állítást, hogy a nemzetiségi pártok elvei nem demokratikusak. Azt mondja, hogy a demokrácia értékét nem a nemzetiségek, hanem Vázsonyi Vilmos szállította le.

Vázsonyi Vilmos Hodzsának válaszolva, kifejti, hogy a demokraták programjukkal többet viltak volna ki, mint a nemzetiségek a Kristóffy-féle program támogatásával.

Ezután még Pop C. István szólal föl, mire az elnök a tétel fölötti vitát bekezeszti.

A szavazásnál a függetlenségi párt egy része az udvartartás tétele ellen szavaz, azonban a kormány többsége mégis megvált s így a tételt elfogadták.

A képviselőház tételénél Pop C. István szólal föl s azt indítványozza, hogy az alelnöki fizetéseket szüntessék be.

Wekerle Sándor miniszterelnök el- lenzi az indítványt s kifejti, hogy az alelnököknek annyi reprezentációs kiadásuk van, hogy azt a sajátjukból nem fedezhetik. Kéri a tétel változtatlan elfogadását.

A Ház Pop indítványát elveti s a tételt változtatlanul elfogadja.

A miniszteri nyugdíjak tételénél Vlád Aurél szólal föl a tétel ellen s azoknak fölösleges volta mellett érvel.

Wekerle Sándor miniszterelnök kifejti a tétel helyességét s a nyugdíjak jogosultságát és szükségességét.

Batthyányi Tivadar gróf hosszabb beszédben szól a horvát-magyar barátságról s azt hangoztatja, hogy a horvát miniszternek közre kell működnie a barátság megszilárdításán.

Josipovich horvát miniszter kifejti, hogy ő a maga részéről mindent elkövet, hogy a magyarok és a horvátok közötti jó viszonyt ápolja s azt hiszi, hogy e törekvésének a jelenben is megvan a látszatja.

Báró Bánffy Dezső a magyar nyelvnek az udvar körében való érvényesítése érdekében szólal föl s föl hívja a kormány figyelmét, hogy ezt tegye gondoskodása tárgyává.

Több szónok nem lévén, az elnök a vitát berekeszti s a szavazást elrendeli.

A szavazás eredményeképpen a Ház többsége a kisebb tárcák költségvetését elfogadja.

Ezzel az ülés véget ért.

— A főrendiház ülése. —

Budapest, nov. 23 (A „Torontál” eredeti távirata.) A főrendiház ma délelőtt szintén tartott ülést, amelyen a képviselőházban elintéztett törvényjavaslatok tárgyalását folytatta. A főrendiház elfogadta az iparfejlesztésről szóló törvényjavaslatot. A mértékhibesítésről szóló törvényjavaslatnál Nákó Sándor gróf fiúmei kormányzó szólal föl, aki Fiume külön jogát óhajtotta megállapítani.

Wekerle Sándor miniszterelnök el- lenzi ezt s a főrendiház többsége Nákó indítványát elvetette.

A miniszterelnök neje palotahölgy.

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” ered. távirata.) A király dr. Wekerle Sándor miniszterelnök nejét palotahölgyvé nevezte ki.

A német császár és az angol király találkozója.

Budapest, november 23. (A „Torontál” ered. távirata.) Berlinből sürgönyzik, hogy Vilmos császár és Edvárd királynak a Wight-szigeten való találkozására vonatkozó hír nem felel meg a valóságnak.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, november 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: A kiegyezési kérdések megvitatására kiküldött magyar és osztrák szakbizottságok a teg-

napi nappal újra felvették a tárgyalások fonalát. A tegnapi tárgyaláson a bizottság főképp a Dunahajózás kérdéseivel foglalkozott, magát a viteldíjadót azonban tegnap nem tárgyalták. Hír szerint a legközelebbi napok valamelyikén fogják ezt az ügyet elővenni. A Széll Körber-féle kiegyezésben ugyanis a magyar kormány hozzájárult a viteldíjadó elengedéséhez. A megvalósításra azonban nem került sor, mert akkor az egész kiegyezés elintézetlen maradt. A tárgyalásokat ma folytatták.

A görög király római útja.

Budapest, nov. 23 (A „Torontál” ered. táv.) Bécsből táviratozzák: Itteni diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a görög király római útja elsősorban a krétai problémával kapcsolatos. Olaszország a Kréta-védő négy nagyhatalom közül mindig aktív szerepet játszott, amint az egész Kréta-akció élén is az akkori olasz külügyminiszter, Canevaro tengernagy állott. György királynak most az a főtörekvése, hogy Rómában kedvező hangulatot teremtsen a krétai görög ambíciók iránt s ez készítette a látogatásra.

A szerb vámkonfliktus.

Budapest, nov. 23. (A „Torontál” ered. táv.) Belgrádból táviratozzák: Itt az a hír van elterjedve, hogy az osztrák és a magyar kormányok Szerbia legutolsó jegyzékére vonatkozólag kiegészítéseket, illetőleg felvilágosításokat kértek. A vámkonferencia amaz ajánlatokat sem tartja eléggé világosnak, amelyeket a szerb kormány az iparmegrendelések ügyében tett. Újabb részleteket fognak tehát kérni a szerb kormánytól, hogy ezt a kérdést miképpen szándékozza megoldani.

Határidő-üzlet.

Budapest, november 23. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (áprilisra 1907.) . . . 14.88— — Buza (okt. 1907.) . . . 15.50— — Rozs (áprilisra 1907.) . . . 13.24— — Zab (áprilisra 1907.) . . . 14.92— — Tengeri (májusra 1907.) . . . 10.32— —

Közgazdaság.

Kosárfonó tanfolyam Tordán.

A Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület nevében Marton Andor gazd. egyesületi titkár kezdeményezésére Tordán a múlt évben megindult vesszőfonási tanfolyam amily szép erkölcsi és anyagi eredménnyel járt a kettős tanfolyam befejezésekor, (amit a „Torontál” a kezdet és végezetkor között is) olyan örömmel várta a vesszőfonási teli idényt, hogy az akkor működött ifjuság, valamint a tordai „Gazdakör”.

Buzdítatva az első tanfolyam sikerültén, a vármegyei Gazdasági Egyesület nevében a jelen évben is rendezni ígért kosárfonási tanfolyam végzésére úgy az Ifjusági Egylet, valamint a „Gazdakör” tagjai oly számban jelentkeztek, hogy a kettős tanfolyam dacára is, egy részüket a jövő tanfolyammal kellett kecsgetnünk. Csakis így nyugodtak meg.

Az idei kettős kosár-, illetve vesszőfonási tanfolyam három hónapra terjedvén, úgy osztatott be, hogy első felében az ifjuság, a másodikban pedig a „Gazdakör” tagjai foglalkoznak.

Hogy ezen új kereseti forrás, ezen eddig egyetlen ismert házi iparág elsajátítása mily mohó vágya e népnek, elég annyit jeleznem, hogy a mostani fenekellen sárban (mert járdáik nincsenek) zugolódás nélkül teszi meg némely tanfolyambhallgató a két kilométernyi utat is, amely a kosárfonó helyiséghez vezet. (A központon kapható nagyobb helyiség nincs. A község pedig 900 kat. holdon fekszik.)

Marton Andor gazd. egy. titkár tervszerű beosztása szerint az első tanfolyamon résztvevők az úgynevezett „fekete” vesszőből szálmáskasokat, komlószáritókat, kocsifűléseket; később a fehér vesszőből ruhás-, kenyér- és mosókosarakat, egyéb kisebb már fényezett karkosárcákat stb. fognak készíteni.

A gazdák tanfolyama, amely előreláthatólag december közepén kezdődik, már izlésebb és tökéletesebb vesszőmunkát produkál. Lesznek ott: fehér, hasított vesszőből készülő karkosárcák, kosarak, asztali evőeszközök-, gyümölcsök föl-

adására szolgáló tökéletesebb izlésebb kosárcák, tálcák, zárható utazó kosarak, irodai papír- és fáskosarak, végül irodai, folyosói, kerti székek, padok és asztalkák, mind megannyi hasított fehér vesszőből.

Programmunkat gazdagítja még Honl János nyug. uradalmi tisztartó azon ajánlata is, hogy a tulajdonán termelt „Szentföldi cirok”-szakállt ipari termékekre leendő földolgozás céljából a lehető legmérsékeltőbb követelése ellenében átengedi a tordai Gazdakörnek.

Jelentősen alapján kész örömmel fogadta el ezt is vármegyei Gazd. Egy. titkárunk s az ő buzdítása folytán alig várják a tordai Gazdakör tanfolyamra jelentkezett tagjai, hogy e tekintetben is kimutathassák magyar ügyességüket és szorgalmukat.

Mindezek kapcsán gyakorlati tapasztalatomból kifolyólag állíthatom, hogy ezen a nemzetiségek közé beszorított „tordai” magyar nép nemcsak búzát és dohányt termelni, hanem az ipari dolgokért is lelkesülni tud és akar, ha az ő, még alapjában becstelen észjárásával beszélni, ellenállani tudna, bírna, az őt kísértőknek.

Torda község jobbszándéku, fölvilágosultabb gazdaköri tagok alulírottai hálás szívvel veszik a „Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület” kezéből az állam által adott minden támogatást és mint magyar, még romlatlan nép, nem lesz, nem lehet halátlan.

Torontáltorda, 1906. november 20.

Biczók Ferenc,
igazgató-tanító, gazdaköri titkár.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1906. évi november hó 16-tól november hó 22-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Weisz szül. Tauber Jenny tulajdonát képező 2175. számú házat megvette Veréb György és neje Zsuzsanna 4200 koronáért.
Ozv. Mann Józsefné szül. Horváth Katalin tulajdonát képező 2638. sz. házat megvette Felsenstein Fülöp 2800 koronáért.
Kirtyanzki Mita tulajdonát képező 748. sz. házat megvette Kirtyanzki Manojlo 200 koronáért.
Kovács Irén tulajdonát képező 100) négyzetű föld szőlőt megvette Vargits Stéva 1600 koronáért.
Friedmann Alfréd és Irén tulajdonát képező 5 hold szántót megvette Gardinovacki Józsa 5890 koronáért.
Mutz Mita tulajdonát képező 2 hold szőlőt megvette Militjev Pál és neje Katalin 6000 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1906. évi november hó 23-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	6.50 korona
kétszeres		6.—
rozs		5.50
árpa		5.50
zab		6.70
kukorica		4.—
repce		15.—
széna I.		5.—
II.		4.50
szalma I.		4.—
II.		3.—
burgonya I kilogr.		—
marhabús I. I kilogr.		1.46
II.		1.26
borjú hús I.		2.—
II.		1.90
disznó hús I.		1.80
II.		1.70
juh hús		1.04
zsir		1.68

Nyiltér.*)

Nyilatkozat.

Tudomásomra jutott, hogy rólam azt a hírt terjesztették el, hogy f. hó 20-án a párdányi kaszinóban Schröder Béla ur arcul ütött.

Schröder ur engem tönyleg meg akart ütni, — ezért tőle elégtételt kértem s az ügy a lovagiaság szabályai szerint befejezést is nyert — de hogy ő csakugyan megütött volna, vagy rosszakaraton, vagy tévedésen alapuló híresztelés.

Ezt az esetről jelen volt temesvári katonatisztek is beigazolták Jellachich Oszkár párdányi járási számvevő ur előtt.

Szerb-Ittebe, 1906 november 23.

Ifj. Papik Miksa

Karácsonykor megjelenik!

FORRADALOM

— SZOCIÁLIS REGÉNY. —

IRTA: SOMFAI JÁNOS.

Megrendelhető Nagybecskereken a kiadónál: PLEITZ FER. PÁL könyvnyomdai műintézetében. A husz éves díszes kiállítású könyv megrendelési ára bérmentes küldéssel 4 korona. Bolti ára 5 korona lesz.

(1022-x.11)

* Az e rovat alatt közöltéket nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1906. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 p.
Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra 20 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p. délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

Két

butorozott szoba

kiadó

Deák Ferenc-utca 7. sz. a.

(1014—x.94)

Bóka község előjárósága.

3652. szám, 1906.

1053—3.1

Árverési hirdetmény.

Bóka község képviselőtestületének folyó évi 100/1906. gy. számú határozata alapján közhírré tesszük, hogy a volt Horvát-Bóka községhez tartozó, a Berzaván innen „Kisléci és Gradac“ nevű határ-részen gyakorlandó vadászati jog 300 korona, a Berzaván túl pedig az „Óléc és a „Mala megya“ nevű határ-részen gyakorlandó vadászati jog 100 korona kikiáltási árban 1907. évi január hó 1-től 1913. évi június 30-ig számított 6 és fél évre folyó évi december hó 10-én d. e. 9 órakor a legtöbbet ígérőnek a következő feltételek mellett nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

1. A kikiáltási ár 10%-a bánatpénzként az árverés előtt letendő.

2. Az évi bérösszeg minden év február hó 1-én előre fizetendő.

3. Köteles bérelő alispáni jóváhagyást igénylő szerződést kötni és annak minden egyes pontját betartani.

Bóka, 1906. évi november hó 18-án.

Lázár, Oberknezsev,
jegyző. bíró.

Torontálmegye zombolyai járás főszolgabírája.

8642. szám 1906.

1052—3.1

Pályázati hirdetmény.

A tóbai körjegyzőségnek üresedésben lévő segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket folyó évi december hó 17-ig hozzám benyújtsák, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

A segédjegyző évi javadalmazása:

1. Tóba község részéről 400 korona.
2. Mollyfalva község részéről 400 korona.

Továbbá a választás után remélhető és jóváhagyást igénylő 200 korona államszegély.

Zombolya, 1906. évi november hó 21-én.

Fóris József,
főszolgabíró.

Gyönyörű chrysanthemum

(egy cserép 60 fillér),

elegáns csokrok és koszorúk

kaphatók

Oláh Gábor
városi kertésznél
Amerika - negyed
Bajza-u. 2138/3.

1047—3.2

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a „szerb- és németpárdányi tej- és más élelmi cikkek értékesítő szövetkezet“ a f. évi szeptember hó 30-án tartott rendkívüli közgyűlésében hozott határozata és a nagybecskereki kir. törvényszék mint kereskedelmi bíróságnak f. évi november hó 7-én 9651/1906. ker. szám alatt kelt végzése alapján felszámol.

Ennélfogva felhívhatnak a szövetkezet hitelezői, hogy követeléseiket e hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 6 hónap alatt érvényesítsék.

Párdány, 1906. évi november hó 16.
1046—3.3 A felszámoló-bizottság.

Szőlő-
oltványok.

Valamint az elmúlt években is a

Köküllőmenti első szőlőoltványi telep tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes 117.

Nagyküküllőmegye — volt az egyedüli az országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű — egészséges-fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, ugy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajta és alanyu bor-, esemege-bor és különleges esemege szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokosok bámulatos eredményeket érnek el.

Kívánatra képes árjegyzék — számos elismerő levéllel — ingyen és bérmentve.

(923—47.18)

Legalkalmasabb karácsonyi

ajándék!

Egy kitünő, még egészen új őr-
angyal védjegyű

Gramophon

52 lemezzel,

csakis elsőrangú művészekről, leg-
jutányosabban eladó.

(1054—3.1) Bővebbet:

Kellner gyógyszer-tárában.

7989/1906. tkvi szám.

1050—1.1

Árverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Rákity Pája végrehajthatónak, özv. Kurucsev Sztéváné Mária és társai végrehajtást szenvedők elleni 98 korona s járulékaik iránti ügyében a melencei 413. sz. tjkvben (593—594/a) hrsz. 542. ö. i. szám alatt felvett ház és 400 négyszögöl beltelek özv. Kurucsev Sztéváné Malajev Mária javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog épségben hagyásával 843 korona kikiáltási árban 1906. évi december hó 22-ik (huszonkettő) napjának délelőtti 9 órájkor Melence község-házában árverés alá fognak bocsájtani

Megjegyeztetvén, hogy az árverés napjától fogva az überlandiális (maradvány) földek után járó váltásartartozás a vevőt fogja terhelni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át letenni.

Vevő köteles a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig 15, 30 és 45 nap alatt, mindig az árverés napjától számítandó 5% kamattal együtt a törökbecsei m. kir. adóhivatal mint bírói letétpénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Törökbecse, 1906. évi október hó 16. napján. A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Boros,
kir. járásbíró.

RÁMPÁS

Vörös literje 30 krajcár

Fehér literje 32 krajcár

Dr. Brájjer Lajos

szőlőjéből.

Kapható Zápolya-utca 1. sz.

960—x.31

Nyomdász-tanuló

16 családból

azonnal felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(853—x.51)

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1906. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvétetnek a „TORONTÁL“ kiadóhivatalában.